

A Magyar Köztársaság Nevében!

A Pécsi Ítéltábla dr. Komlódi András ügyvéd (7621 Pécs, Felsőmalom u. 18.) által képviselt **felperes neve** (felperes címe) felperesnek a dr. Szabó Gyula ügyvéd (8360 Keszthely, Fő tér 2.) által képviselt **alperes neve** (alperes címe) alperes ellen kölcsönszerződés felmondása érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a Somogy Megyei Bíróság 1.G.40.010/2008/22. számú ítélete ellen a felperes részéről 25. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t:

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az állami adóhatóság külön felhívására 900.000 (kilencszázezer) forint le nem rótt fellebbezési illetéket.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 15 napon belül 300.000 (háromszázezer) forint másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

A felperes 2001. március 13-án dr. Hajós Sarolta. keszthelyi közjegyző előtt 87/2001. sz. közjegyzői okiratba foglalt tartozás elismerő nyilatkozatot tett. E nyilatkozatban elismerte, hogy az alperestől 2600 ATS összegű kölcsönt vett fel, hogy e kölcsönt részletekben, 40 negyedév alatt kell visszafizetnie, hogy egyetlen részlet elmaradása esetén a pénzüintézet a szerződést felmondhatja, és ezzel a teljes hátralék azonnal esedékessé válik, melyre vonatkozóan a pénzüintézet a Vht. 21. § (1) bekezdése alapján közvetlen bírósági végrehajtási eljárást kezdeményezhet.

A felperes és az alperes által megkötött kölcsönszerződést az alperes nevében dr. Erdősi Tamás ügyvéd mondta fel, Virág Tamásné dr. keszthelyi közjegyző 1429/2003. számú közokiratába foglaltan, mely közokirat felvétele mellett a közjegyző az 1430/2003. szám alatt felvett tanúsítványában igazolta azt is, hogy az okiratba foglalt felmondást a felperes részére ajánlott, tértivevényes küldeményként megküldte.

A 87/2001. számú közjegyzői okiratot az 1429/2003. és az 1430/2003. számú közjegyzői okiratokra is tekintettel a Fonyódi Városi Bíróság 2004. január 28-án 1503-1.Vh. 1/2004. számú végrehajtási záradékkal látta el. A végrehajtási záradék folytán a végrehajtási eljárás a Fonyódi Önálló Bírósági Végrehajtó előtt megindult.

A felperes a jelen perben a Somogy Megyei Bíróság előtt 2008. január 22. napján előterjesztett keresetében annak megállapítását kérte, hogy a Virág Tamásné dr. keszthelyi közjegyző által 2003. december 7. napján közjegyzői okiratba foglalt kölcsönszerződés felmondása érvénytelen. Az érvénytelenség okaként azt jelölte meg, hogy az alperesi pénzintézet nevében dr. Erdős Tamás ügyvéd a Ptk. 221. § (3) bekezdése és az 1998. évi XI. sz. törvény 25. §-a alapján nem járhatott el, nevezett ügyvéd ugyanis korábban, más eljárásokban (jelzálogjogot alapító szerződés, ingatlan-nyilvántartási bejegyzési eljárás, devizahatósági engedély beszerzése) a felperest képviselte.

Az elsőfokú bíróság fellebbezéssel támadott ítéletével a keresetet elutasította. A BDT. 2007/149. szám alatt közzétett eseti döntésben foglaltakra figyelemmel vizsgálta azt, hogy megállapítási kereset előterjesztésének a jelen ügyben van-e helye, a kért megállapítás a felperes jogainak az alperessel szemben való megóvása végett szükséges-e. E a kérdést azért válaszolta meg igenlően, mert az volt a jogi álláspontja, hogy a perbeli tényekre és jogi hivatkozásokra alapítottnak a felperes végrehajtás megszüntetési pert a Pp. 369. § a) pontja alapján nem indíthat, mert a felmondás érvényessége vagy érvénytelensége nem a követelés létrejöttét, hanem annak legfeljebb esedékességét érinti. A Pp. 369. § b)-d) pontjára alapítottnak pedig azért nem indítható végrehajtás megszüntetési per, mert az e pontban felsorolt feltételek „a dolog természeténél” fogva a jelen ügyben szóba sem kerülhetnek. Álláspontja szerint - miután a végrehajtás megszüntetési per feltételei nem állnak fenn - helye van a jelen perben a felmondás érvénytelenségének megállapítása iránti kereset előterjesztésének, mert ennek esetleges sikere után, a Vht. 211. § (1) bekezdése alapján a végrehajtási záradék törlésére kerülhetne sor. Érdemben azonban az elsőfokú bíróság a felperes keresetét alaptalannak találta, mert az volt a jogi álláspontja, hogy az alperes nevében eljáró dr. Erdősi Tamás nyilatkozatát az alperes utólagosan jóváhagyta, ez által a kölcsönszerződés felmondása is érvényesnek, joghatályosnak tekinthető.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperes jelentett be fellebbezést, fellebbezésében - elsőfokú eljárás során már előadott tényekre és jogi indokokra hivatkozással - az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását, és a kereset teljesítését kérte.

Az alperes ellenkérelme az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyására irányult.

A fellebbezés alaptalan.

Az elsőfokú bíróság ítéletének tényállásából a másodfokú bíróság az alábbiakat emeli ki:

A felperes a Fonyódi Városi Bíróság 5.G.058/2006. számú ügyében keresetet terjesztett elő a végrehajtási záradék alapján megindult - 1503-1. Vh. 1/2004. számú - végrehajtás megszüntetése iránt. Keresete jogalapjaként arra hivatkozott, hogy nincs olyan érvényes közjegyzői okirat, amely a kölcsönszerződés felmondásának tanúsítására szolgálna, mert a felmondás tanúsítása céljából Virág Tamásné dr. keszthelyi közjegyző által felvett közokirat érvénytelen. E hivatkozása ténybeli alapját abban jelölte meg, hogy a közjegyző előtt az alperes képviseletében megjelent, és eljáró dr. Erdősi Tamás ügyvéd nem rendelkezett az alperestől származó közjegyzői okiratba foglalt meghatalmazással, így az általa megtett nyilatkozat nem tekinthető az alperes nevében megtett nyilatkozatnak. E kereset tárgyában a bíróság az érdemi tárgyalást lefolytatta, úgy találta, hogy a felperes a végrehajtás megszüntetési per megindítására a Pp 369. § c) pontja alapján jogosult volt, miután a felperes arra hivatkozott, hogy a kölcsönszerződés felmondása ténylegesen nem történt meg, ezért a kölcsönszerződésben részletekben megállapított teljesítési mód - amit az elsőfokú bíróság a halasztással egy tekintet alá esőnek minősített - lehetőségét a felperes nem vesztette el. Érdemben azonban alaptalannak találta a bíróság a keresetet, megállapítva azt, hogy ha és amennyiben dr. Erdősi Tamás ügyvéd álképviselőként járt is el, az alperes, akinek a nevében eljár, nyilatkozatát utóbb jóváhagyta. A kölcsönszerződés felmondásának tanúsítására szolgáló közokirattal összefüggésben érvénytelenségi ok nem áll fenn, így nincs ok az ez alapján indult végrehajtás megszüntetésére sem. A Somogy Megyei Bíróság, mint másodfokú bíróság 3.Pf.20.739/2006. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. Egyetértett az elsőfokú bíróság ítéletének jogi indokolásával, hangsúlyozta, hogy a kölcsönszerződés felmondásának tanúsítására érvényes közokirat áll rendelkezésre, így a végrehajtás megszüntetése iránti kereset alaptalan.

A felperes a Fonyódi Városi Bíróság előtt 2.P.20.060/2008/4. sorszám alatt végrehajtás megszüntetése iránt újabb pert indított a felperes az alperes ellen, e perben a keresetét ismételten arra alapította, hogy az alperes kölcsönszerződés felmondása érvénytelen, ennek ténybeli alapját pedig - jelen perrel egyezően - abban jelölte meg, hogy a felmondási nyilatkozatot megtevő dr. Erdősi Tamás ügyvéd jognyilatkozata semmis, mert az okirati nyilatkozatot tevő ügyvéd az alperest az összeférhetetlenségi szabályok folytán nem képviselhette. A Fonyódi Városi Bíróság 4. sorszámú végzésével a per tárgyalását a jelen per jogerős befejezéséig felfüggesztette. Végzése indokolásában utalt arra, hogy a végrehajtási záradékkal ellátott okirattal elrendelt végrehajtás megszüntetése iránti per alapja a Pp 369. §-a, a Pp. 370. §-a pedig lehetővé teszi a végrehajtás megszüntetési

perben a végrehajtás felfüggesztését. Álláspontja szerint miután a Somogy Megyei Bíróság előtt indított perben - jelen perben - a felperes azt kívánja igazolni, hogy a végrehajtani kívánt követelés érvényesen nem jött létre, a jogszabályba ütköző felmondás a tartozást nem tette lejárttá, így ez alapján a végrehajtási záradék nem lett volna kiállítható, és emiatt a végrehajtási eljárást meg kell szüntetni, ezért a Somogy Megyei Bíróság előtti perben a felmondás érvényességének megállapítása a végrehajtás megszüntetési pernek előkérdése.

A Fonyódi Városi Bíróság, mint végrehajtást elrendelő bíróság előtt a felperes 1503-1.Vh.1/2004. sorszám alatt kérte a végrehajtási záradék törlését arra hivatkozással, hogy Virág Tamásné dr. közjegyző előtt a kölcsönszerződést felmondó, ügyvéd nyilatkozata érvénytelen, mert dr. Erdősi Tamás ügyvéd a felperessel szemben az alperes képviselőjeként a közjegyző előtt nem járhatott volna el az ügyvédi törvény 25. §-ában foglalt összeférhetetlenségi szabályok miatt. A bíróság a felperes kérelmét elutasította, végzése indokolásában arra utalt, hogy a bíróság a végrehajtási eljárás keretében sem a közjegyzői okirat érvénytelenségét, sem egy felmondás érvénytelenségét illetve hatálytalanságát nem jogosult elbírálni. Álláspontja szerint a végrehajtási eljárásban, mint nemperes eljárásban a Vht. 21. § (2) bekezdése tekintetében a bíróság csak azt vizsgálhatja, hogy létezik-e olyan közokirat, amely a feltétel vagy időpont bekövetkezését tanúsítja. Álláspontja szerint a közjegyzői okirat érvénytelenségének megállapítása, illetőleg a felmondás hatálytalanságának megállapítása iránt az adósok peres eljárást kezdeményezhetnek, és amennyiben a bíróság jogerősen megállapítja, hogy a közjegyzői okiratba foglalt felmondó nyilatkozat nem váltotta ki a célzott joghatást, vagyis nem tette lejárttá a szerződést, a bíróság a 21. § (2) bekezdése alapján már törölheti a végrehajtási záradékot. Az elsőfokú bíróság végzését a Somogy Megyei Bíróság 2.Pkf.20.532/2008/2. számú végzésével helybenhagyta. Indokolásában egyetértett az elsőfokú bírósággal abban a kérdésben, hogy miután a végrehajtási záradék kiállításának alapjául szolgáló közjegyzői okirat a jogszabályoknak megfelel, így a záradék törlésére lehetőség nincs. Kifejtette azonban azt is, hogy az adósok az általuk állított feltételek fennállása esetén a végrehajtás korlátozása, illetőleg a végrehajtás megszüntetése iránti perben hivatkozhatnak arra, hogy az alaki követelményeknek megfelelő közjegyzői okirat semmis, illetve érvénytelen.

A fent kiemelt tényállási részekben túl is helyes az elsőfokú bíróság ítéletének történeti tényállása, e helyesen megállapított tényállás alapján az elsőfokú bíróság érdemben helyes döntést hozott, ezért a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta. Az elsőfokú bíróság ítéletének jogi indokolását azonban a másodfokú bíróság az alábbiak szerint módosítja, illetve egészíti ki:

Helyesen foglalt állást az elsőfokú bíróság abban a kérdésben, hogy a felperes keresete megállapítási kereset, és hogy elsődlegesen az vizsgálendő, hogy a megállapítási kereset előterjesztésének a Pp. 123. §-a szerinti feltételei fennállnak-e avagy sem. Nevezetesen - miután a felperes az alperestől teljesítést nyilvánvalóan nem követelhet -, hogy a felperesnek az alperessel szembeni jogvédelme

érdekében szükség van-e a megállapítási perre, és a megállapítási per eredményeként hozott megállapító ítéleti rendelkezésre avagy sem.

Annak megítélésénél azonban, hogy a felperes jogvédelme szükségessé teszi-e a megállapítási kereset előterjesztését és elbírálását, az elsőfokú bíróság téves álláspontot foglalt el. Ez az álláspont mind ténybeli, mind jogi megközelítésben téves. Ténybelileg azért, mert a fent kiemelt tényállási részekből egyértelműen megállapítható az, hogy a végrehajtás megszüntetési perre hatáskörrel és illetékességgel rendelkező Fonyódi Városi Bíróság sem a már jogerősen befejezett, sem pedig a folyamatban lévő végrehajtás megszüntetési perben nem háritotta el magától a döntést, és nem utasította el a felperes keresetét annak érdemi vizsgálata nélkül azért, mert a végrehajtás megszüntetési pernek a Pp.369. §-ában írt feltételei nem állnak fenn. A felek közt jelenleg is van folyamatban végrehajtás megszüntetési per, hogy ez felfüggesztett állapotában van, annak a jelen per szempontjából jelentősége nincs. A Somogy Megyei Bíróságnak a jelen ügy bármiféle módon történő jogerős befejezését követően a végrehajtás megszüntetési pert folytatnia kell. A felperes előtt tehát ott áll a végrehajtás megszüntetési per, mint jogvédelmi lehetőség, az e perben hozandó döntéshez pedig szükségtelen a jelen perben kért megállapítás. A végrehajtás megszüntetési perekre hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróság hatáskörébe tartozik ugyanis az érdemi döntés meghozatalához szükséges tényállás megállapítása és a döntéshez szükséges jogi álláspont kialakítása is, nincs szüksége e körben más bíróság előzetes döntésére. Amennyiben a végrehajtás megszüntetése iránti kereseti kérelem tárgyában eljáró bíróság a felperes keresetét érdemben tárgyalja, úgy e bíróságnak jogosultsága és kötelessége az állásfoglalás abban a kérdésben is, hogy a kereseti tényállás megállapítható-e, és a kereseti tényállásból levont jogi következtetés alapján a kereset teljesíthető-e. A felperes által megindított végrehajtás megszüntetési per sikerességéhez, eredményességéhez - azaz a felperes jogai megóvása végett - megállapítási per - azaz a jelen per - nem szükséges.

Jogilag azért téves az elsőfokú bíróság döntése, mert az elsőfokú bíróság abban a kérdésben foglalt állást, hogy a felperesnek lehetősége van-e a Pp. 369. §-a szerinti végrehajtás megszüntetési per megindítására, avagy sem. Azzal, hogy az elsőfokú bíróság az ebben a kérdésben kialakított jogi álláspontjára alapozta ítéleti döntését - a jogmegóvás szükségessége körében - túllépett hatáskörén, mert abban a kérdésben, hogy a végrehajtás megszüntetési per megindításának a perbe hozott tényekre hivatkozással helye van-e, avagy sem, kizárólag a végrehajtás megszüntetési per elbírálására hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróság jogosult döntené az előtte e tárgyban és e tényekre alapítottan folyó perben, mégpedig ítélettel akkor is, ha a keresetet azért utasítja el, mert a Pp. 369. §-a szerinti feltételek hiányát észleli.

A megállapítási kereset elbírálása során eljáró bíróság az adott ügyben is, és általánosságban is kizárólag a kereset körében, és a Pp. 123. §-ára figyelemmel abban a kérdésben jogosult állást foglalni, hogy a felperes jogvédelmi helyzetben van-e, a felperes jogai megóvása végett a megállapítási kereset, és az annak folytán

hozott megállapító ítéleti döntés szükséges-e, vagy sem. A felperes nyilvánvaló érdeke és célja az, hogy a végrehajtási záradékkal megindított végrehajtási eljárás megszűnjön, hogy e végrehajtási eljárástól „szabaduljon”, ehhez pedig számára lehetőséget és jogvédelmet a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény és a Pp. 369. §-a biztosít. Mindaddig, amíg a felperesnek lehetősége és jogosultsága van a Vht.-ben szabályozott okból, nemperes eljárásban a végrehajtás megszüntetését, avagy a végrehajtási záradék törlését kérni, vagy a Pp. 369. §-ában meghatározott okból végrehajtás megszüntetési vagy korlátozási pert indítani, addig megállapítás iránti kereset előterjesztése jogvédelme érdekében nem szükséges. A végrehajtás megszüntetési perben előterjesztett kereset, illetve nemperes eljárásban benyújtott, illetve kérelem elbírálása körében a döntés meghozatalához szükséges tényállás és jogi álláspont kialakítása is az adott ügyben eljáró bíróság feladata, nincs szükség ehhez más bíróság előzetesen megállapító ítéletére. Annak a kérdésnek az eldöntése pedig, hogy az elrendelt végrehajtástól való „szabadulásnak” melyik a helyes útja, a peres, avagy a nemperes eljárás, nem e per bíróságának feladata. Megjegyzi csak a másodfokú bíróság azt, hogy a Fonyódi Városi Bíróság 1503-1. Vh. 1/2004. számú végzése elleni fellebbezés folytán eljáró Somogy Megyei Bíróság a 2.Pkf.20.532/2008/2. számú végzésében azt a jogi álláspontot foglalta el, hogy az adósok az általunk e nemperes eljárásban állított feltételek fennállása esetén a végrehajtás korlátozása, illetőleg végrehajtás megszüntetése iránti perben hivatkozhatnak arra, hogy az alaki követelményeknek megfelelő közokirat semmis, illetve érvénytelen.

A fentiek okán tehát miután a felperes jogai megóvása végett megállapítási kereset nem szükséges, a kereset alapjául felhozott tények érdemi vizsgálata nélkül kellett a felperesi keresetet elutasítani.

A felperes fellebbezése sikertelen volt, ezért a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles az alperes másodfokú eljárásban felmerült költsége megtérítésére, ennek összegét a másodfokú bíróság a 32/2003.(VIII.22.) IM rendelet 5. § (3) bekezdése alapján állapította meg. Az illeték-feljegyzési jog kedvezményében részesült felperes fellebbezése folytán feljegyzett illeték megtérítésére az Itv. 74. §-ára tekintettel a Kmr. 13. § (2) bekezdése alapján köteles az állam részére.

P é c s, 2008. október 8.

Dr. Veszely Józsefné s.k. a tanács elnöke, Dr. Kovács Ildikó s.k. előadó bíró, Dr. Zóka Ferenc s.k. bíró